

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Манол Рибов, УНСС

- Относно:** Конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ с единствен кандидат **доц. д-р Преслав Михайлов Димитров** по професионално направление **3.9 Туризъм (Конюнктура на туристическата индустрия (Прогнозиране на туристическите пазари чрез експоненциално изглаждане))**, обявен в ДВ, бр.42/12.05.2020 г.
- Правно основание:** Конкурсът е обявен на основание чл. 4, ал. 3 от ЗРАСРБ и решение на Факултетния съвет на Стопанския факултет на Югозападен университет „Неофит Рилски“ (Протокол №9/30.06.2020 г.), както и **Заповед** на Ректора на Югозападен университет „Неофит Рилски“ №976/03.07.2020 г. и заседание на научното жури от 24.07.2020 г.

Рецензията е изготвена в съответствие с **изискванията** на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото приложение (ППЗРАСРБ) и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски“. В **структурно отношение** тя е съставена от **осем части и заключение**. В тях освен информация за кандидата и количествена и качествена оценка на научната продукция и учебно-преподавателската дейност е дадена също така оценка на научните приноси на кандидата и са отправени критични бележки и препоръки.

1. Персонална характеристика на кандидата

Доц. д-р Преслав Михайлов Димитров е единствен кандидат по обявения конкурс. От направената проверка по предоставените материали за конкурса **нарушения в процедурата не са констатирани**. Спазени са изискванията на чл. 29 (1), точки от 1 до 6, чл. 29б (1), (2) и (3) от ЗРАСРБ, чл. 60 (1) и (3), както и Приложение чл. 1а (1) от ППЗРАСРБ. Взети са под внимание и разпоредбите на Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски“, гр. Благоевград.

Участникът в конкурса е роден на 05.10.1975 г. в гр. Ботевград. **Основното и средното** си образование придобива в гр. София, където завършва **Първа английска езиков гимназия** (1989 – 1994 г.). Висшето си образование получава в **Университета за национално и световно стопанство (УНСС) – гр. София**, където през 1999 г. се дипломира като **магистър по международен туризъм**. Паралелно със следването си той завършва и пълния цикъл от езикови курсове на „Инститют Франсез“ към посолството на Франция и придобива атестация за владеене писмено и говоримо на френски език. Необходимо е да се подчертае, че кандидатът владее писмено и говоримо и руски език, който усвоява по време на основното си и средно образование поради засиления езиков профил на своето обучение. По време на следването си кандидатът след успешно издържан конкурс е стипендиант на **Международната фондация „Св. Св. Кирил и Методий“** и **по-специално на фонд „д-р Илко Ескенази“** и специализира в сферата на европейската интеграция, инфлацията и политиката на доходите.

От 2001 г. до 2005 г. кандидатът е редовен докторант към катедра „Международен туризъм“ в УНСС, където през март 2005 г. защитава дисертационен труд на тема „Управление на риска в иновационните процеси в туризма“ и от ВАК му е присъдена образователната и научна степен **„доктор“** по научната специалност 05.02.26

„Маркетинг“. Паралелно със следването си и докторантурата си, кандидатът работи като консултант по проекти на **Японската агенция за международно сътрудничество (ЈСА)** (1996 -2001 г.) както и като консултант от страна на **Световната банка** в Министерство на финансите (2002 – 2005 г.).

През октомври 2005 г., след спечелен конкурс, е назначен за **асистент**, а в последствие и за **главен асистент** в катедра „Туризм“ на Стопанския факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“, гр. Благоевград. През май 2010 г. получава от ВАК към Министерски съвет научното звание „**доцент**“ по научната специалност 05.02.18 „Икономика и управление (иновации в туризма)“.

В Югозападен университет „Неофит Рилски“, гр. Благоевград, където работи, Преслав Димитров осъществява **активна административна и международна проектна дейност**. От месец октомври 2011 до месец октомври 2015 г. е **заместник-декан по научната дейност** на Стопанския факултет при Югозападния университет „Неофит Рилски“ – гр. Благоевград, а от 2014 г. е и Ръководител на Катедра „Туризм“ към същия факултет. От октомври 2015 година до настоящем кандидатът е декан на Стопанския факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“.

Кандидатът в конкурса има редица награди, от които две за „**отлична**“ и за „**изключителна**“ публикация от международните научни конференции в Оляо, Португалия – „Tourism & Management Studies – TMS Algarve 2016“ и „Tourism & Management Studies – TMS Algarve 2018“. Два пъти му е присъдено и званието „**почетен професор**“ от Университет АДАМ и Киргизстански икономически университет в гр. Бишкек, Киргизстан и **почетна грамота** за популяризиране и издигане престижа на ЮЗУ „Неофит Рилски“.

2. Количествена характеристика на научната продукция

За участие в конкурса доц. д-р Преслав Михайлов Димитров, представя общо 41 публикации, включващи 1 самостоятелна монография, 6 самостоятелни глави в колективни монографии, 7 научни статии в реферирани и индексирани списания в международните бази данни „Web of Science“ и „Scopus“ (от които 4 в съавторство), 25 статии и доклади в български и чуждестранни списания и научни трудове с научно рецензиране (14 самостоятелни и 11 в съавторство), 1 самостоятелен учебник и 1 в учебник в съавторство с общ обем от 1048 страници. Те се приемат с оценка без изключение, тъй като в съдържанието им не се констатира тематично дублиране и връзка с публикациите по докторския труд и първата хабилитация на кандидата. По вид и брой публикациите са както следва:

Таблица 1:

Публикации, представени по качествени и количествени признаци

№	Вид на публикациите	Авторство				Номерация в списъка на публикациите (№, №,)	Публикации на англ. език (№, №,)	Общо	
		Самостоят.		В съавт.				Публ. бр.	Стр. бр.
		бр.	стр.	бр.	стр.				
1	Монография (хабилитационен труд)	1	140	-	-	3.1	-	1	140
2	Глави от монографии	6	242	-	-	10.1; 10.2, 10.3; 10.4; 10.5; 10.6	-	6	242
3	Статии в реферирани и индексирани списания в световните бази данни „Web of Science“ и „Scopus“	3	30	4	42	6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6, 6.7	6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6, 6.7	7	72

4	Статии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране	15	148	10	142	7.1, 7.2, 7.3, 7.4, 7.5, 7.6, 7.7, 7.8, 7.9, 7.10, 7.11, 7.12, 7.13, 7.14, 7.15, 7.16, 7.17, 7.18, 7.19, 7.20, 7.21, 7.22, 7.23, 7.24, 7.25	7.1, 7.2, 7.4, 7.5, 7.6, 7.7, 7.8, 7.9, 7.10, 7.11, 7.12, 7.13, 7.14, 7.15, 7.16, 7.17, 7.18, 7.19, 7.20, 7.21,	25	290
5	Публикувани университетски учебници	1	216	1	129	20.1-20.2	-	2	345
Общо:		26	776	15	313			41	1089

Публикациите на кандидата в частта им „монография (хабилитационен труд)“, „глави от монографии“ и „публикувани университетски учебници“ са рецензирани от хабилитирани преподаватели от Университета за национално и световно стопанство (УНСС) – гр. София и Югозападния университет „Неофит Рилски“. За голяма част от тези трудове на кандидата, участието на авторите е отбелязано в самите публикации. Останалите публикации са били обект на рецензиране в списания в реферирани и индексирани списания в световните бази данни „**Web of Science**“ и „**Scopus**“ – **7 на брой (публикации с импакт фактор)**, като и в нереферирани списания с научно рецензиране – **25 на брой**.

От представената справка с цитиранията и приложения доказателствен материал е видно, че в база с данни „**Web of Science**“, кандидатът е бил цитиран **10 пъти**. Цитиранията на публикациите на кандидата в монографии и колективни томове с научно рецензиране са **шест**. А цитиранията в нереферирани списания с научно рецензиране са **тридесет и четири**. Поради преобладаващия брой публикации на доц. д-р Преслав Димитров английски език, съответно и цитиранията са предимно в чуждестранни издания на английски език – **47 на брой**.

3. Оценка на монографията - хабилитационен труд

Представеният монографичен труд „**Експоненциално прогнозиране на туристическите пазари**“ се отнася за важни и актуални за практиката на туристическата индустрия проблеми. Основна задача на настоящата монография е да се предостави работещ инструментариум за прогнозиране на икономическите показатели в туристическата индустрия и по-конкретно туристическите пазари в лицето на методите на експоненциалното изглаждане. Това се оказва особено важно за тези от показателите, които охарактеризират конюнктурата в туристическата индустрия и чрез прогнозирането на които би могло да се погледне в бъдещето ѝ развитие.

Монографията е структурирана в шест части, вкл. въведение, четири глави и заключение. Изготвена е в **обем от 140 страници**.

В съдържателно отношение монографията представлява **концептуална рамка на научнообоснованото прогнозиране** чрез използване на експоненциално изглаждане. Разгледана е появата и еволюцията на експоненциалните методи за прогнозиране и подробно е представено развитието на тяхната **таксономия**. По този начин е **постигнато систематизиране на методите на прогнозирането чрез експоненциално изглаждане за нуждите на туристическата индустрия и туристическите пазари, като са открити онези от тях, които съответстват в най-голяма степен на прогнозните профили на времевите редове в туризма**. В тази връзка и с оглед на практическото им използване по отношение на показателите, които характеризират туристическите пазари и по-конкретно за нуждите на българската туристическа индустрия са разгледани детайлно и някои от **основните методи за експоненциално прогнозиране** (с. 53 – 89), а

именно: метода на простото (единично) експоненциално изглаждане в чистия му вариант и във варианта му с прилагане на теоремата на Браун; метода на двойното експоненциално изглаждане на Браун; методите на експоненциалното прогнозиране при наличието на тренд и цикличност: метод на Холт и метод на Холт-Уинтърс и методите на експоненциално прогнозиране, основани на Холт-Уинтърс от вида „цикъл в цикъл“: метод на Тейлър и модификация на Трул, Гарсиа-Диаз и Тронкосо. Тъй като настоящата монография няма претенциите да бъде всеобхватен енциклопедичен справочник за всичките тридесет на брой методи за прогнозиране, то са разгледани само онези от тях, които имат и биха могли да имат най-голяма практическа приложимост в сферата на туристическата индустрия и туристическите пазари. За част от разгледаните методи за прогнозиране е представена емпирична информация, която онагледява прилагането им. Обърнато е особено внимание и на методите за инициализиране на променливите, които характеризират времевите редове и представляват част от уравненията на всеки един от методите за прогнозиране чрез експоненциално изглаждане. Въз основа на емпиричните изследвания на автора от последните 12 години в отделна глава са представени разширени примери за прилагането на методите на Холт и Холт-Уинтърс по отношение: прогнозиране на туристическите приходи на национално равнище при месечни и годишни данни; прогнозиране на разходите за труд в туризма; прогнозиране на броя на туристическите пристигания с цел отдых и почивка в България на база годишни данни и прогнозиране на броя на заразените с COVID 19 за нуждите на туристическата индустрия. Тук именно са и **апробирани са методите на експоненциалното изглаждане по отношение прогнозирането на основни конюнктурни показатели като брой на туристическите пристигания**, туристическите приходи и разходите за труд в туризма за времеви хоризонт от 10 до 15 години (с. 91 – 135).

4. Оценка на публикациите на кандидата, несвързани с основния монографичен хабилитационен труд

Освен представената монография – хабилитационен труд за участие в конкурса, доц. д-р Преслав Димитров е представил и други публикации, включващи: 6 самостоятелни глави в колективни монографии; 7 статии в реферирани и индексирани списания в световните бази данни „Web of Science“ и 25 статии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране. В тематично отношение те третират различни проблеми, които са в границите на необходимото и достатъчно разнообразие и не влизат в противоречие с тематиката на обявения конкурс. Анализът на тематичната насоченост на тези публикации ми дават основание да ги обособя в пет групи, както следва:

1. Публикации за конюнктурата на туристическата индустрия и експоненциалното прогнозиране на туристическите пазари: №№ 6.1; 6.; 6.3; 6.4; 6.5; 6.6; 6.7; 7.1, 7.2, 7.3, 7.8, 7.10, 7.11, 7.12, 7.13, 7.14, 7.15, 7.16, 7.17, 7.18, 7.19, 7.20, 7.21, 7.22, 7.25, 10.1; 20.2;
2. Публикации, отнасящи се за иновациите в туризма: №№ 10.2; 10.3; 10.4; 10.5; 10.6 и 20.1;
3. Публикации, засягащи въпросите на европейската интеграция на българската икономика и българския туризъм в европейския туристически пазар: №№ 10.1; 7.4; 7.5; 7.15 и 7.16;
4. Публикации, свързани с икономика на здравеопазването и безопасните условия на труд в туризма: №№ 7.6; 7.7; 7.9;
5. Публикации, посветени на развитието на професионалното образование и обучение (ПОО) в туризма и приложението на Европейската квалификационна

рамка (EQF) и Европейската система за кредити в професионалното образование ECVET: №№ 7.20; 7.23 и 7.24;

Възприетото групиране на публикациите, илюстрира систематизирането на окрупнената тематика „**конюнктура на туристическата индустрия**“, прогнозирането на основните конюнктурни показатели в туристическите пазари и някои от основните фактори, които влияят върху същата тази конюнктура.

Първото от разглежданите направления засяга въпроси, свързани с **конюнктурата на туристическата индустрия и експоненциалното прогнозиране на туристическите пазари** (№№ 6.1; 6.; 6.3; 6.4; 6.5; 6.6; 6.7; 7.1, 7.2, 7.3, 7.8, 7.10, 7.11, 7.12, 7.13, 7.14, 7.15, 7.16, 7.17, 7.18, 7.19, 7.20, 7.21, 7.22, 7.25, 10.1; 20.2). В публикациите в това направление са намерили място въпроси за същността и особеностите на конюнктурата в туризма (№№ 10.1 и 20.2), както и за основните индикатори за анализ на конюнктурата на туристическите пазари по отношение на туристическото търсене и предлагане и основните фактори, които въздействат върху тях (№№ 6.1; 6.; 6.3; 6.4; 6.5; 6.6; 6.7; 7.1, 7.2, 7.3, 7.8, 7.10, 7.11, 7.12, 7.13, 7.14, 7.15, 7.16, 7.17, 7.18, 7.19, 7.20, 7.21, 7.22, 7.25). Именно чрез публикациите в това направление си личи и предприета кандидата целенасочена, постепенна и дългогодишна работа по **систематизиране на методите на прогнозирането чрез експоненциално изглаждане** за нуждите на туристическата индустрия и туристическите пазари, като са открити онези от тях, които съответстват в най-голяма степен на прогнозните профили на времевите редове в туризма (№№ 6.1; 6.; 6.3; 6.4; 6.5; 6.6; 6.7; 7.1, 7.2, 7.3, 7.8, 7.10, 7.11, 7.12, 7.13, 7.14, 7.15, 7.16, 7.17, 7.18, 7.19, 7.21, 7.22, 7.25). Особен интерес представляват получените прогнозни резултати чрез експоненциално изглаждане за **нуждите на отделните подсектори** на туристическата индустрия, отделните видове туризъм и **конкретните микро-дестинации** в туризма (№№ 6.1; 6.; 6.3; 6.4; 6.5; 6.6; 6.7; 7.11; 7.13 и 7.25), както и изведените **оптимални изглаждащи константи**.

Втората група публикации е за **иновациите в туризма** (№№ 10.2; 10.3; 10.4; 10.5; 10.6 и 20.1). Публикациите в това направление разглеждат терминологичния и понятиен апарат в иновациите и иновационните процеси в туризма (№10.2). Специално внимание е отделено на генерирането и избора на иновационни идеи (№№ 10.3 и 20.1), како и на управлението на иновационната дейност (№№ 10.4 и 20.1). Разгледани са въпроси и на рискът в иновационната дейност в туризма и неговото управление (№№ 10.5; 10.6 и 20.1).

Третата група публикации се отнасят за **европейската интеграция на българската икономика и българския туризъм в европейския туристически пазар** (№№ 10.1, 7.4, 7.5, 7.15 и 7.16). Тук започва да се разглежда проблемът с бедността (№10.1) през призмата на интеграцията на България в Европейския съюз, като отново се предоставят прогнози за ключови индикатори като средно-месечните трудови възнаграждения на заетите в сектора на хотелиерството и ресторантьорството и се отправят препоръки за активни политики на пазара на труда в туристическия сектор. Проблематиката за европейската интеграция и правилно използване на европейското финансиране за развитие и интегриране на българския туризъм в системата на европейския туристически пазар е предмет на публикации №№ 7.4, 7.5, 7.15 и 7.16. Особен интерес представлява направения корелационен анализ за степента на обвързаност на броя на чуждестранните посетители в България с цел отход и почивка и растежа на брутния вътрешен продукт на страните членки на ЕС (№7.16).

Четвъртата група публикации е посветена на **икономика на здравеопазването и безопасните условия на труд в туризма** (№№ 7.6; 7.7; 7.9). Тук отново се прави анализ на възможностите за управление на риска, но по отношение на здравеопазването и безопасността на работното място в туризма ((№ 7.6) Предоставят се също така и

средносрочни и дългосрочни прогнози за броя на трудовите злополуки в туристическата индустрия отново чрез унивариативните методи за прогнозиране и по-специално методите на експоненциалното изглаждане.

Петото от разглежданите тематични направления интерпретира въпросите, посветени на развитието на професионалното образование и обучение (ПОО) в туризма и приложението на Европейската квалификационна рамка (EQF) и Европейската система за кредити в професионалното образование ECVET (№№ 7.20, 7.23 и 7.24). Интересът на кандидата към тази тематика очевидно е продиктуван от многобройните международни образователни проекти, в които същия участва и/или ръководи посветени на професионалното образование в туризма и приложението на европейските инструменти за образователна прозрачност като Европейската квалификационна рамка (EQF), Европейската система за трансфер на кредити във висшето образование (ECTS) и Европейската система за кредити в професионалното образование ECVET (№№ 7.23 и 7.24). Необходимо е да се подчертае, че от 2012 година до настоящем доц. д-р Преслав Димитров е един от 12-те национални ECVET експерти, определяни на всеки две години чрез открит конкурс от българската национална агенция „Еразъм+“ в лицето на Центъра за развитие на човешките ресурси.

Обобщавайки **научните и приложни приноси** на кандидата, бих могъл да ги представя както следва:

1. Систематизирани са методите на прогнозирането чрез експоненциално изглаждане за нуждите на туристическата индустрия и туристическите пазари, като са открити онези от тях, които съответстват в най-голяма степен на прогнозните профили на времевите редове в туризма (Публикации № 3.1. 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6, 6.7, 7.1, 7.2, 7.3, 7.4, 7.5, 7.6, 7.7, 7.8, 7.9, 7.10, 7.11, 7.12, 7.13, 7.14, 7.15, 7.16, 7.17, 7.18, 7.18, 7.19, 7.20, 7.21, 7.22, 7.25);

2. Разработена е система от индикатори за анализ на конюнктурата на туристическите пазари по отношение на туристическото търсене и предлагане и основните фактори, които въздействат върху тях (Публикации № 3.1, 10.1, 20.1, 20.2);

3. Апробирани са методите на експоненциалното изглаждане по отношение прогнозирането на основни конюнктурни показатели като брой на туристическите пристигания, туристическите приходи и разходите за труд в туризма за времеви хоризонт от 10 до 15 години (Публикации № 3.1. 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6, 6.7, 7.1, 7.2, 7.3, 7.4, 7.5, 7.6, 7.7, 7.8, 7.9, 7.10, 7.11, 7.12, 7.13, 7.14, 7.15, 7.16, 7.17, 7.18, 7.18, 7.19, 7.20, 7.21, 7.22, 7.25, 7.26, 7.27, 10.1, 20.1, 20.2);

4. Предложена е система за планиране, организация, контрол и мониторинг на конюнктурните проучвания и прогнозирането на конюнктурните показатели (Публикации № 3.1, 10.1, 20.1, 20.2);

5. Определени са прогнозните резултати чрез експоненциално изглаждане за нуждите на отделните подсектори на туристическата индустрия, отделните видове туризъм и конкретните микро-дестинации в туризма и са изведени оптимални изглаждащи константи (Публикации № 3.1, 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6, 7.1, 7.2, 7.3, 7.4, 7.5, 7.6, 7.7, 7.8, 7.9, 7.10, 7.11, 7.12, 7.13, 7.14, 7.15, 7.16, 7.17, 7.18, 7.18, 7.19, 7.20, 7.21, 7.22, 7.25).

5. Оценка на резултатите от участието и ръководството от страна на кандидата в национални и международни образователни и научни проекти

За периода 2010 – 2020 г. доц. д-р Преслав Михайлов Димитров е участвал като експерт в **един** национален образователен проект, в **три** международни образователни проекти и един международен научен проект. Като ръководител кандидатът е отговарял и отговаря за изпълнението на **шест** международни образователни проекти. По-подробно

списъкът на проектите, в които участва кандидата като експерт или ръководител е следният:

1. Участие като експерт в национален научен или образователни проекти:

1.1. Проект „Национали ECVET съветници“ към ЦРЧР от 2012 г. до поснастоящем като един от дванайсетте национални ECVET експерти за България;

2. Участие в международни научни или образователни проекти:

2.1. Проект „THERM“ по Програма „Леонардо да Винчи“ на ЕС на стойност 401 189 Евро с водещ партньор ЮЗУ „Неофит Рилски“. Проектът е насочен към създаването на изцяло нова професия за професионално образование и обучение туеизма, наречена „изпълнител на термални процедури (термален агент)“ в България, Франция и Румъния;

2.2. Проект „CROSS-INNO-CUT“, съфинансиран по Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция – България 2007 – 2013“ с участие на ЮЗУ „Неофит Рилски“ като организация – партньор. Проектът е насочен към иновативно намаляване на фирмените разходи от двете страни на българо-гръцката граница;

2.3. Проект „CORECT“, съфинансиран по Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция – България 2007 – 2013“ с участие на ЮЗУ „Неофит Рилски“ като организация – партньор. Проектът е насочен към запазване на общото религиозно културно наследство и възможностите за поклонически туризъм между Гърция и България ;

2.4. Проект „ROWER“, финансиран по 7-ма Рамкова програма за научни изследвания на ЕС с участие на ЮЗУ „Неофит Рилски“ като организация – партньор. Проектът е насочен към създаване на възобновяемо онлайн депо от знания за икономика на здравеопазването и безопасността на работното място;

3. Участие като ръководител международни образователни проекти:

3.1. Проект „THERM2“ по Програма „Леонардо да Винчи“ на ЕС, финансиран от Португалската национална агенция „Леонардо да Винчи“ като трансфер на иновации от България в Португалия и Турция. с участие на ЮЗУ „Неофит Рилски“ като организация партньор. Проектът е насочен към трансфер на създадената иновация, създадената нова професия за професионално обучение и образование „Изпълнител на термални процедури“ в Португалия и Турция.

3.2. Проект „LMPT“, съфинансиран по Програма „Еразъм+“ на ЕС, Ключова дейност 2, Развитие на капацитет във висшето образование. Проектът е с пряко финансиране от Изпълнителната агенция по образование, аудиовизия и култура на Европейския съюз и е на стойност 999 500 Евро. Водещ партньор по Проекта е ЮЗУ „Неофит Рилски“. Проектът е насочен към създаване на нови бакалавърски и магистърски програми за устойчив туризъм и устойчиво управление на туризма в Китай, Виетнам и Киргизстан.

3.3. Проект „LMPI“, съфинансиран по Програма „Еразъм+“ на ЕС, Ключова дейност 2, Развитие на капацитет във висшето образование, Проектът е с пряко финансиране от Изпълнителната агенция по образование, аудиовизия и култура на Европейския съюз и е на стойност 999 500 Евро. ЮЗУ „Неофит Рилски“ е организация-партньор по Проекта и същият е насочен към създаване на нови бакалавърски и магистърски програми за информационна сигурност и нейното управление в Казахстан Виетнам и Молдова.

3.4. Проект „LOFT“, съфинансиран по Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция – България 2007 – 2013“ с участие на ЮЗУ „Неофит Рилски“ като организация – партньор. Проектът е насочен към развитие на местните продукти и местните панаири и фестивали в трансграничния район на Гърция и България като основа за развитието на културен туризъм.

3.5. Проект „AGRI-ABILITY”, съфинансиран по Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция – България 2014 – 2020“ (Програма „INTEREG Vc“). ЮЗУ „Неофит Рилски“ е организация-партньор по Проекта и същият е насочен към развиване на социалното предприемачество в сферата на селското стопанство и селския туризъм в трансграничния регион на Гърция и България

3.6. Проект „Tourism-e”, съфинансиран по Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция – България 2014 – 2020“ (Програма „INTEREG Vc“) с водещ партньор Министерство на туризма на Република България и участието на Министерство на туризма на Република Гърция. ЮЗУ „Неофит Рилски“ е организация-партньор по Проекта и същият е насочен към обобщаване на резултатите от всички реализирани досега проекти по ЕПТГС „Гърция – България“ в сферата на културния туризъм.

От представените документи (възлагателни заповеди) и информацията налична в единната база данни на ЕС, става ясно, че доц. д-р Преслав Димитров се ползва с **завиден международен проектен опит** и способност да **печели, изпълнява, ръководи и отчита** международни научни и образователни проект.

6. Научно ръководство на успешно защитили докторанти

В периода 2010 – 2020 г. доц. д-р Преслав Димитров е бил научен ръководител на седем докторанти, които в този период за защитили дисертационни трудове със следната тематика:

1. **докторант Георгиус Пернарис:** Дисертационен труд на тема „Повишаване на конкурентоспособността на островния туризъм в Гърция“;
2. **докторант Руска Кръстева:** Дисертационен труд на тема „Междурегионални особености на селския туризъм“;
3. **докторант Димитрия Узунова:** Дисертационен труд на тема „Влияние на културата в туризма“;
4. **докторант София Мирчова:** Дисертационен труд на тема „Прогнозиране за нуждите на инфраструктурната политика в туризма“;
5. **докторант Диляна Далева:** Дисертационен труд на тема „Моделиране на ефективността на туристическата реклама в спортния туризъм“;
6. **докторант Милена Стоянова:** Дисертационен труд на тема „Изграждане на разпознаваем образ на СПА и уелнес дестинация България на западноевропейските емитивни туристически пазари“;
7. **докторант Олга Костадинова Костадинова:** Дисертационен труд на тема „Изграждане на ефективна комуникационна политика на религиозния туризъм“.

8. Учебно-преподавателска дейност

Кандидатът изнася лекции пред студенти от специалност „Туризъм“, професионално направление 3.9 „Туризъм“ в Югозападен университет „Неофит Рилски“, гр. Благоевград в ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“. Същият е гост-преподавател в магистърската програма по културен туризъм на Образователен технологичен институт „Централна Македония“, Серес, Гърция, понастоящем част от Международния Елинистичен Университет, Гърция, където чете лекции на английски език.

Лекционните курсове на Преслав Димитров са по **учебните дисциплини** „Конюнктура в туристическата индустрия“, „Конюнктура на международните пазари“, Туристически борси и туристически изложения“, „Иновации в туризма“, „Управление на нематериалните активи в туризма“, „Тенденции в развитието на туристическата индустрия“ и др.

От справките за учебната натовареност на кандидата за последните две учебни години се вижда че същата в Югозападен университет „Неофит Рилски“ е над **460 учебни часа** – ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“.

Кандидатът ежегодно изнася лекции на руски и английски език в **Киргизстан по искане на Киргизкия национален „Еразъм+“** офис пред преподаватели и докторанти, както и пред студенти в Киргизкия икономически университет на името на Муса Рускилбеков, гр. Бишкек; Университет „АДАМ“, гр. Бишкек и Исикулския държавен университет на името на К. Тинистанов, гр. Каракол, Киргизстан.

Преподавателската дейност на кандидата се отличава с използването на интерактивни средства за обучение и по-конкретно на средства и технологии за електронно обучение, подчиняващи се на **концепцията за откритото и отворено обучение на разстояние „FOAD”** (Formation Ouvertte et A la Distance). Под личното му ръководство и указания са разработени учебни платформи и интерактивно кибер пространство за дистанционно обучение в следните чуждестранни университети: **Киргизкия икономически университет** на името на Муса Рускилбеков, гр. Бишкек; **Университет „АДАМ“**, гр. Бишкек, **Исикулския държавен университет** на името на К. Тинистанов, гр. Каракол, Киргизстан, **Виетнамския национален селскостопански университет**, **Университета на Хюе** – Университет по икономика, гр. Хюе, Виетнам, **Сичуанския туристически университет**, гр. Ченгду, Китай; **Гуангдонгския университет за чуждестранни изследвания**, гр. Гуангджоу, Китай и **Университет „ДЖИНАН“**, гр. Гуангджоу, Китай.

През втората половина на месец март 2020 г. в рамките на една седмица разработва и внедрява инструкции и указания за преминаване изцяло на дистанционно електронно обучение на Стопанския факултет при ЮЗУ „Неофит Рилски“ при използването на обучителната платформа за електронно съдържание „Блекборд“ (Blackboard) и платформата за онлайн лекции и виртуални класни стаи „Биг Блу Батън“ (Big Blue Button).

Кандидатът владее отлично писмено и говоримо английски, френски и руски език, което в много отношения подпомага не само проектната му, но и преподавателската му дейност както в ЮЗУ „Неофит Рилски“, така и в зад граница в Испания, Гърция, Киргизстан, Виетнам и Китай.

Заключение

От направената проверка на представените материали за конкурса **нарушения в процедурата не са констатирани**. Спазени са изискванията на чл. 29 (1), точки от 1 до 6, чл. 29б (1), (2) и (3) от ЗРАСРБ, чл. 60 (1) и (3), както и Приложение чл. 1а (1) от ППЗРАСРБ за Минималните национални към научната, преподавателската и/или художественотворческата или спортната дейност на кандидатите за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.9 „Туризм“.

Въз основа на запознаването с документите на кандидата по конкурса и оценка на представените от него публикации и документален доказателствен материал, могат да бъдат направени следните изводи:

1. Притежава **образователна и научна степен „доктор“**.
2. Заемал е **академична длъжност „доцент“** в ЮЗУ „Неофит Рилски" над 4 години.
3. Публикувал е **оригинален монографичен труд**, оригинални статии и доклади в специализирани научни издания в областта на туризма, които не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ и заемане на академична длъжност „доцент“.

4. **Надхвърля почти трикратно** минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3, съответно изискванията по чл. 2.б, ал. 5 от ЗРАСРБ. Кандидатът декларира общо 1599,99 точки при изискуем минимум от 500 точки с изпълнение по показателите от всички групи.
5. За периода 2010 – 2020 г. доц. д-р Преслав Михайлов Димитров е участвал като експерт в **един** национален образователен проект, в **три** международни образователни проекти и **един международен научен проект**. Като ръководител кандидатът е отговарял и отговаря за изпълнението на **шест международни образователни проекти**.
6. Бил е научен ръководител на **седем докторанта, които успешно са защитили дисертационен труд** и им е присъдена образователната и научна степен доктор в ПН 3.9 „Туризъм“.
7. Представена е и е приета за оценка достатъчна по обем, несвързана с първата хабилизация научна продукция, включваща 41 труда, в. т.ч. 1 монография, 6 самостоятелни глави в монографии; 7 статии в реферирани и индексирани списания в световните бази данни „Web of Science“ и „Scopus“; 25 статии, публикувани в нереперирани списания с научно рецензиране и 2 университетски учебници с общ обем от 1089 страници.
8. Притежава **7 статии на английски език**, публикувани в реферирани и индексирани списания и отразени в световните бази данни „Web of Science“ и „Scopus“.
9. **24 от общо 32-те статии** и доклади са публикувани в чужбина на английски език,
10. В база с данни „Web of Science“, кандидатът е бил цитиран **10 пъти**. Цитиранията на публикациите на кандидата в монографии и колективни томове с научно рецензиране са **шест**. А цитиранията в нереперирани списания с научно рецензиране са **тридесет и четири**. Поради преобладаващия брой публикации на доц. д-р Преслав Димитров английски език, съответно и цитиранията са предимно в чуждестранни издания на английски език – **47 на брой**.
11. В своята съвкупност рецензираните публикации съдържат съществени научно-приложими резултати и теоретични обобщения и решения на проблемите в областта на конюнктурата в туристическата индустрия и експоненциалното прогнозиране на туристическите пазари, които съответстват на съвременните постижения и представляват подчертано значим научен принос в науката.

Общата ми оценка по критериите и показателите за учебната научно-изследователската дейност показва, че **доц. д-р Преслав Михайлов Димитров** отговаря на изискванията на чл. 2б, ал. 2 и 3, чл. 2.б, ал. 5, чл. 29 (1), точки от 1 до 6, чл. 29б (1), (2) и (3) от ЗРАСРБ, както и чл. 60 (1) и (3) съответно Приложението към чл. 1а (1) от ППЗРАСРБ за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление **3.9 Туризъм (Конюнктура на туристическата индустрия (Прогнозиране на туристическите пазари чрез експоненциално изглаждане))**.

гр. София, 08.08.2020 г.

Рецензент:
(проф. д-р Манол Рибов)

REVIEW
From Prof. Dr. Manol Ribov, UNWEC

Subject: Competition for the academic position of "professor" with sole candidate Assoc. Prof. Preslav Mihayalov Dimitrov, PhD in professional field 3.9 Tourism (Conjuncture of the tourist industry (Forecasting of the tourist markets by exponential smoothing)), announced in SG, issue 42 / 12.05.2020.

Legal basis: The competition was announced on the grounds of Art. 4, para. 3 of the Act and the decision of the Faculty Council of the Faculty of Economics of the South-west University "Neofit Rilski" (Minutes №9 / 30.06.2020), as well as Order of the Rector of the South-west University "Neofit Rilski" №976 / 03.07.2020 and a meeting of the scientific jury from 24.07.2020.

The review has been prepared in accordance with the requirements of the Law for the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (LDASRB), the Regulations for its implementation (RRILDASRB) and the Internal Rules for the Development of the Academic Staff in SWU "Neofit Rilski". Structurally, it consists of eight parts and a conclusion. In addition to information about the candidate and quantitative and qualitative assessment of the scientific production and teaching activities, they also provide an assessment of the candidate's scientific contributions and make critical remarks and recommendations.

1. Personal characteristics of the candidate

Assoc. Prof. Preslav Mihailov Dimitrov, PhD is the sole candidate in the announced competition. Based on submitted materials no violations of the competition check procedure have been established. The requirements of Art. 29 (1), items 1 to 6, art. 29b (1), (2) and (3) of LDASRB, art. 60 (1) and (3), as well as Annex Art. 1a (1) of RRILDASRB. The provisions of the Internal Rules for Development of the Academic Staff at SWU "Neofit Rilski", Blagoevgrad are also taken into account.

The participant in the competition was born on October 5, 1975 in the town of Botevgrad. He received his primary and secondary education in Sofia, where he graduated from the First English Language High School (1989-1994). He received his higher education at the University of National and World Economy (UNWE) - Sofia, where in 1999 he graduated with a master's degree in international tourism. In parallel with his studies, he completed the full cycle of language courses at the Institut Française at the French Embassy and obtained a certificate for proficiency in written and spoken French. It is necessary to emphasize that the candidate is fluent in written and spoken and Russian, which he learns during his primary and secondary education due to the enhanced language profile of his education. During his studies, the candidate after a successful competition is a scholarship holder of the International Foundation "St. St. Cyril and Methodius" and in particular of the Dr. Ilko Eskenazi Fund and specializes in the field of European integration, inflation and income policy.

From 2001 to 2005 the candidate was a full-time doctoral student at the Department of Tourism Economics at the University of National and World Economy, where in March 2005

he defended his dissertation on “Risk Management in Innovation Processes in Tourism” and was awarded the educational and scientific degree “Doctor” in the scientific specialty 05.02.26 “Marketing”, by High Attestation Commission (HAC). In parallel with his doctoral studies, the candidate had worked as a project consultant for the Japan International Cooperation Agency (JICA) for the period 1996-2001 as well as a consultant for the World Bank in the Ministry of Finance (2002-2005) for the Trade and Transport Facilitation Project in Southeast Europe (TTF Project), as well as under the Vidin-Calafat Ferry Crossing Facility Project (VCFCF Project), funded by the US Government.

In October 2005, following a competition, he was appointed assistant, and later assistant in the Department of Tourism at the Faculty of Economics, SWU “Neofit Rilski”, Blagoevgrad. In May 2010 he received from the Higher Attestation Commission at the Council of Ministers the scientific title “Associate Professor” in the scientific specialty 05.02.18 “Economics and Management (Innovations in Tourism)”.

At the South-west University ”Neofit Rilski”, Blagoevgrad, where he works, Preslav Dimitrov carries out active administrative and international project activities. From October 2011 to October 2015 he was Deputy Dean for Research activities at the Faculty of Economics at the South-west University "Neofit Rilski" - Blagoevgrad, and since 2014 he has been Head of the Department of Tourism at the same faculty. From October 2015 until now, the candidate is Dean of the Faculty of Economics at SWU ”Neofit Rilski”. In the period of his academic work (2005 - 2021), as a chief assistant, and later as an associate professor, Preslav Dimitrov participated in one national educational project, in four international scientific and educational projects and managed six international educational projects. A detailed overview of its project activities will be provided later in this review.

Assoc. Prof. Preslav Dimitrov, PhD has lectured in English at the University of Deusto, Bilbao, Spain; in 2016, the Kyrgyz University of Economics named after Musa Ruskilbekov, Adam University in Bishkek, Kyrgyzstan and the Issikul State University named after K. Tinistanov, Karakol, Kyrgyzstan, and since 2017 he has been a guest lecturer in the master's program. cultural tourism program of the Educational Technological Institute” Central Macedonia”, Serres, Greece, currently part of the International Hellenistic University, Greece.

The candidate in the competition has a numerous international and national award for scientific achievements and contributions, of which two awards for “excellent” and for “outstanding” publication from international scientific conferences in Ollao, Portugal – “Tourism & Management Studies - TMS Algarve 2016” and “Tourism & Management Studies - TMS Algarve 2018”. He was twice awarded the title of “Honorary Professor” by ADAM University and Kyrgyzstan University of Economics in Bishkek, Kyrgyzstan and a diploma for promoting and raising the prestige of SWU “Neofit Rilski”.

2. Quantitative characteristics of the candidate’s scientific production

For participation in the competition Assoc. Prof. Dr. Preslav Mihailov Dimitrov presented a total of 41 publications, including 1 independent monograph, 6 independent chapters in collective monographs, 7 scientific articles in peer-reviewed and indexed journals in international databases "Web of Science" and "Scopus" “(4 of which co-authored), 25 articles and reports in Bulgarian and foreign journals and scientific papers with scientific review (14 independent and 11 co-authored), 1 independent textbook and 1 co-authored

textbook with a total volume of 1048 pages. They are accepted with an assessment without exception, as in their content there is no thematic duplication and connection with the publications on the doctoral thesis and the first habilitation of the candidate. By type and number of publications are as follows:

Table 1:

Publications presented on qualitative and quantitative denotation

№	Type of publications	Authorship				Numbering in the list of publications (№, №,....)	Publications in English (№, №,)	Total	
		Absolutely		Co-authored				Publications №	Pages, №
		№	pages	№	pages				
1	Monograph (habilitation thesis)	1	140	-	-	3.1	-	1	140
2	Chapters from the monographs	6	242	-	-	10.1; 10.2, 10.3; 10.4; 10.5; 10.6	-	6	242
3	Articles in peer-reviewed and indexed journals in the global databases "Web of Science" and "Scopus"	3	30	4	42	6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6, 6.7	6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6, 6.7	7	72
4	Articles published in non-refereed journals with scientific review	15	148	10	142	7.1, 7.2, 7.3, 7.4, 7.5, 7.6, 7.7, 7.8, 7.9, 7.10, 7.11, 7.12, 7.13, 7.14, 7.15, 7.16, 7.17, 7.18, 7.19, 7.20, 7.21, 7.22, 7.23, 7.24, 7.25	7.1, 7.2, 7.4, 7.5, 7.6, 7.7, 7.8, 7.9, 7.10, 7.11, 7.12, 7.13, 7.14, 7.15, 7.16, 7.17, 7.18, 7.19, 7.20, 7.21,	25	290
5	Published university textbooks	1	216	1	129	20.1-20.2	-	2	345
Total:		26	776	15	313			41	1089

The candidate's publications in their part “monograph (habilitation thesis)”, “chapters of monographs” and “published university textbooks” are reviewed by habilitated lecturers from the University of National and World Economy (UNWE) - Sofia and South-west University “Neofit Rilski”. For most of these works of the candidate, the participation of the authors is noted in the publications themselves. The remaining publications were reviewed in journals in refereed and indexed journals in the world databases “Web of Science” and “Scopus” - overall 7 (publications with impact factor), as well as in non-refereed journals with scientific review - 25 in number.

From the submitted reference with the citations and the attached evidence can be observed, that in “Web of Science”, the candidate was cited 10 times. There are six citations of the candidate's publications in monographs and collective volumes with scientific review. And the citations in non-refereed peer-reviewed journals are thirty-four. Due to the predominant number of publications of Assoc. Prof. Preslav Dimitrov, PhD in English, respectively, the citations are mainly in foreign editions in English - 47 in total.

3. Evaluation of the monograph - habilitation thesis

The presented monographic work “**Exponential forecasting of the tourist markets**” refers to important and topical issues for the practice of the tourism industry. The main task of this monograph is to provide a working tool for forecasting economic indicators in the

tourism industry and in particular tourism markets in the face of methods of exponential smoothing. This turns out to be especially important for those of the indicators that characterize the situation in the tourism industry and through the forecasting of which one could look at its future development.

The monograph is structured in the following parts: Introduction, four chapters, conclusion and list of references and **has a volume of 140 pages**, B5 format, which taking into account the font of 11 points and the number of characters and lines per page makes it virtually **double in volume**.

In my opinion, **the volume** is sufficient, given the mathematical apparatus used and the lexical conciseness in relation to the presented methodological apparatus.

In terms of content, attention is paid to the overall **conceptual framework of science-based forecasting**, as well as the place of forecasting methods using exponential smoothing (exponential forecasting methods) as part of the so-called **univariate forecasting methods** (pp. 7 - 31). The emergence and evolution of exponential forecasting methods are considered and the development of their **taxonomy** is presented in detail. In this way, a systematization of **forecasting methods has been achieved through exponential smoothing for the needs of the tourism industry and tourism markets, highlighting those that correspond most closely to the forecast profiles of time series in tourism**. In this regard and in view of their practical use in terms of indicators that characterize the tourist markets and in particular for the needs of the Bulgarian tourism industry are considered in detail some of the **main methods for exponential forecasting** (pp. 53 - 89), namely: the method of simple (single) exponential smoothing in its pure variant and in its variant by applying Brown's theorem; the brown exponential smoothing method; Exponential prediction methods in the presence of trend and cyclicity: Holt's method and Holt-Winters method and exponentially predicted methods based on Holt-Winters of the type "cycle in cycle": Taylor method and modification of Trul, Garcia-Diaz and Troncoso. Since the present monograph does not claim to be a comprehensive encyclopaedic reference for all thirty forecasting methods, it considers only those that have and could have the greatest practical applicability in the field of tourism industry and tourism markets. For some of the considered forecasting methods, empirical information is presented, which illustrates their application. Special attention is also paid to the methods for initialization of the variables, which characterize the time series and are part of the equations of each of the methods for forecasting by exponential smoothing. Based on the author's empirical research from the last 12 years, a separate chapter presents extended examples of the application of the Holt and Holt-Winters methods in terms of: forecasting tourism revenues at the national level on a monthly and annual basis; forecasting labour costs in tourism; forecasting the number of tourist arrivals for recreation and recreation in Bulgaria on the basis of annual data and forecasting the number of those infected with COVID 19 for the needs of the tourism industry. It is here that **the methods of exponential smoothing are tested in terms of forecasting basic economic indicators such as the number of tourist arrivals, tourist income and labour costs in tourism** for a time horizon of 10 to 15 years (pp. 91 - 135).

The specific remarks I could make about the habilitation work are the following:

1. Chapters one and two are disproportionately smaller than chapters three and four and consideration could be given to merging them;

2. It would be good to test Taylor's method presented in Chapter Three with specific statistics from the Bulgarian tourism industry, as it offers scientific and practical aspects for forecasting "cycle within cycle", which will undoubtedly arouse specific interest, not only in the scientific community, but also by the representatives of the practice;

3. With regard to the presented taxonomy of the methods of exponential smoothing, it may be considered to display some of the presented tables with a detailed mathematical description of the methods in separate appendices to the main text of the monograph.

These notes are of a formal nature and are a matter of editing and the author's vision for the presentation of his scientific research in the monograph thus presented. It would also be of interest to practitioners - managers and specialists in tourism who want to expand and supplement their theoretical knowledge in the field of forecasting the situation in the tourism industry.

4. Evaluation of the candidate's publications, not related to the main monographic habilitation publication

In addition to the presented monograph - habilitation thesis for participation in the competition, Assoc. Prof. Preslav Dimitrov, PhD has presented other publications, including: 6 individual chapters in collective monographs; 7 articles in peer-reviewed and indexed journals in the global databases "Web of Science" and 25 articles published in non-referred journals with scientific review. Thematically, they address various problems that are within the limits of the necessary and sufficient diversity and do not contradict the theme of the announced competition. The analysis of the thematic focus of these publications gives me reason to distinguish them in several main areas:

1. Publications dedicated to the conjuncture of the tourist industry and the exponential forecasting of the tourist markets: №№ 6.1; 6.2; 6.3; 6.4; 6.5; 6.6; 6.7; 7.1, 7.2, 7.3, 7.8, 7.10, 7.11., 7.12, 7.13, 7.14, 7.15, 7.16, 7.17, 7.18, 7.19, 7.20, 7.21, 7.22, 7.25, 10.1; 20.2;
2. Publications dedicated to innovations in tourism: №№ 10.2; 10.3; 10.4; 10.5; 10.6 and 20.1;
3. Publications dedicated to the European integration of the Bulgarian economy and Bulgarian tourism in the European tourism market: №№ 10.1; 7.4; 7.5; 7.15 and 7.16;
4. Publications dedicated to health economics and safe working conditions in tourism: №№ 7.6; 7.7; 7.9;
5. Publications on the development of vocational education and training (VET) in tourism and the application of the European Qualifications Framework (EQF) and the European Credit System for Vocational Education and Training ECVET: №№ 7.20; 7.23 and 7.24.

The adopted grouping of publications illustrates the systematization of the consolidated topic "**conjuncture of the tourism industry**", the forecasting of the main conjunctural indicators in the tourist markets and some of the main factors that affect the same conjuncture.

The first of the considered directions concerns issues **related to the conjuncture of the tourist industry and the exponential forecasting of the tourist markets** (№№ 6.1; 6; 6.3; 6.4; 6.5; 6.6; 6.7; 7.1, 7.2, 7.3, 7.8, 7.10, 7.11,7.12, 7.13, 7.14, 7.15, 7.16, 7.17, 7.18, 7.19, 7.20, 7.21, 7.22, 7.25, 10.1; 20.2). The publications in this direction include topics related to the nature and peculiarities of the conjuncture in tourism (10.1 and 20.2), as well as about the main indicators for analysis of the conjuncture in the tourist markets in terms of tourist supply and demand and the main factors influencing on them (№№ 6.1; 6; 6.3; 6.4; 6.5; 6.6; 6.7; 7.1, 7.2, 7.3, 7.8, 7.10, 7.11,7.12, 7.13, 7.14, 7.15, 7.16, 7.17, 7.18, 7.19, 7.20, 7.21, 7.22, 7.25). It is through the publications in this direction that the candidate demonstrates and undertakes purposeful, gradual and **long-term work on systematization of forecasting methods by exponential smoothing for the needs of the tourism industry and tourist markets**, highlighting those that correspond most closely to forecast time series profiles in tourism (№№ 6.1; 6; 6.3; 6.4; 6.5; 6.6; 6.7; 7.1, 7.2, 7.3, 7.8, 7.10, 7.11,7.12, 7.13, 7.14, 7.15, 7.16, 7.17, 7.18, 7.19, 7.21, 7.22, 7.25). Of particular interest are the forecast results obtained by exponential smoothing for **the needs of the individual subsectors** of the tourism industry, the different types of tourism and the specific micro-destinations in tourism (№№ 6.1; 6; 6.3; 6.4; 6.5; 6.6; 6.7; 7.11; 7.13 and 7.25), as well as the derived **optimal smoothing constants**.

The second thematic area includes issues of **innovation in tourism** (№№ 10.2; 10.3; 10.4; 10.5; 10.6 and 20.1). Publications in this area examine the terminological and conceptual apparatus in innovation and innovation processes in tourism (№10.2). Special attention is paid to the generation and selection of innovation ideas (№№ 10.3 and 20.1), as well as to the management of innovation activity (№№ 10.4 and 20.1). Issues of risk in innovation activity in tourism and its management are also considered (№№10.5; 10.6 and 20.1).

The third thematic area refers to the European integration of the Bulgarian **economy and Bulgarian tourism in the European tourism market** (№№ 10.1, 7.4, 7.5, 7.15 and 7.16). Here the problem of poverty (№10.1) is represented through the prism of Bulgaria's integration into the European Union, again providing forecasts for key indicators such as the average monthly wages of employees in the hotel and restaurant sector and making recommendations for active labour market policies in the tourism sector. The issue of European integration and proper use of European funding for the development and integration of Bulgarian tourism in the system of the European tourism market is the subject of publications №№7.4, 7.5, 7.15 and 7.16. Of particular interest is the correlation analysis of the degree of commitment of the number of foreign visitors to Bulgaria for recreation and leisure and the growth of gross domestic product of EU member states (№7.16).

The fourth thematic area is dedicated to **the health economics and safe working conditions in tourism** (№№ 7.6; 7.7; 7.9). Here again, an analysis is made of the possibilities for risk management, but with regard to health and safety at work in tourism (№ 7.6) Medium- and long-term forecasts of the number of accidents at work in the tourism industry are also provided again through univariate methods. for forecasting and in particular exponential smoothing methods.

The fifth of the thematic areas considered interprets the issues related to the development of vocational education and training (VET) in tourism and the application of the European Qualifications Framework (EQF) and the European Credit System for Vocational

Education and Training ECVET (№№ 7.20, 7.23 and 7.24). The candidate's interest in this topic is obviously dictated by the numerous international educational projects in which he participates and / or leads dedicated to vocational education in tourism and the application of European instruments for educational transparency such as the European Qualifications Framework (EQF), the European Transfer System. credits in higher education (ECTS) and the European Credit System for Vocational Education and Training ECVET (№№ 7.23 and 7.24). It is necessary to emphasize that from 2012 to the present Assoc. Prof. Preslav Dimitrov, PhD is one of the 12 national ECVET experts, appointed every two years through an open competition by the Bulgarian National Agency "Erasmus +" in the person of the Centre for Human Resources Development.

Summarizing the applicant's **scientific and applied contributions**, I could present them as follows:

1. The methods of forecasting by exponential smoothing for the needs of the tourism industry and the tourist markets are systematized, highlighting those that correspond most closely to the forecast profiles of the time series in tourism (Publications. 3.1. 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6, 6.7, 7.1, 7.2, 7.3, 7.4, 7.5, 7.6, 7.7, 7.8, 7.9, 7.10, 7.11, 7.12, 7.13, 7.14, 7.15, 7.16, 7.17, 7.18, 7.18, 7.19, 7.20, 7.21, 7.22, 7.25);

2. A system of indicators has been developed for analysis of the conjuncture of the tourist markets in relation to the tourist supply and demand and the main factors influencing them (Publications № 3.1, 10.1, 20.1, 20.2);

3. The methods of exponential smoothing have been tested with regard to the forecasting of basic economic indicators such as the number of tourist arrivals, tourist revenues and labour costs in tourism for a time horizon of 10 to 15 years (Publications № 3.1. 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6, 6.7, 7.1, 7.2, 7.3, 7.4, 7.5, 7.6, 7.7, 7.8, 7.9, 7.10, 7.11, 7.12, 7.13, 7.14, 7.15, 7.16, 7.17, 7.18, 7.18, 7.19, 7.20, 7.21, 7.22, 7.25, 7.26 7.27, 10.1, 20.1, 20.2);

4. A system for planning, organization, control and monitoring of market research and forecasting of business indicators is proposed (Publications № 3.1, 10.1, 20.1, 20.2);

5. The forecast results are determined by exponential smoothing for the needs of the separate subsectors of the tourism industry, the different types of tourism and the specific micro-destinations in tourism and optimal smoothing constants are derived (Publications № 3.1, 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6, 7.1, 7.2, 7.3, 7.4, 7.5, 7.6, 7.7, 7.8, 7.9, 7.10, 7.11, 7.12, 7.13, 7.14, 7.15, 7.16, 7.17, 7.18, 7.18, 7.19, 7.20, 7.21, 7.22, 7.25).

Despite the indisputable achievements, some publications also identified some gaps of a formal and substantive nature, which I find appropriate to point out:

1. Further testing of exponential forecasting methods based on Holt-Winters of the "cycle in cycle" type is needed: the Taylor method and a modification of Trull, Garcia-Diaz and Troncoso. They are currently presented in publication №3.1, but have only been tested to the level of two "cycles in a cycle" with a duration of 6 and 15 time periods, and Taylor's method with the considered modification of Trull, Garcia-Diaz and Troncoso allows the coverage of almost all types of cyclicity in tourism. Here, of course, the main challenge will be the complex mathematical calculations and the still underdevelopment of specialized statistical

- and mathematical software. But the candidate might consider using a specialized prediction language through artificial intelligence and neural programming such as Python, R Studio, and so on.
2. A number of the candidate's publications mention the spatial approach of R. Hindman (№№3.1, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6, 20.2) in the use of methods for forecasting by exponential smoothing, but there is no clear author's position "for or against the use of this approach in the tourism industry.
 3. It is necessary in the future to develop more fully the topic of the methods for initialization of the smoothing constants in the used forecast models based on the methods of exponential smoothing, publications №№3.1, 6.1, 6.2, 6.3, 6.2, 6.5, 6.6 are presented and 6.7. They are still present, but a more in-depth analysis of their suitability could be made in terms of error measures in the forecast results such as the mean absolute error rate (MAPE) and the root mean square error rate (MPSE).
 4. The critical remarks made in no way diminish the indisputable scientific merits of the evaluated scientific production of the candidate. With few exceptions, the peer-reviewed scientific papers stand out with clearly formulated research tasks and achieved specific scientific and practical results. The publications show that Preslav Dimitrov is very well acquainted with the scientific literature and the achievements in the field of conjuncture and forecasting in tourism. This allows him to use an enviable mathematical and statistical apparatus for analysis and formulation of scientific results, as well as specialized statistical software of the type "STATISTICA".

5. Evaluation of the results of the candidate's participation and management in national and international educational and scientific projects

For the period 2010 - 2020 Assoc. Prof. Dr. Preslav Mihailov Dimitrov has participated as an expert in **one** national educational project, in **three** international educational projects and one international research project. As a supervisor, the candidate has been and is responsible for the implementation of **six** international educational projects. In more detail, the list of projects in which the applicant participates as an expert or manager is the following:

1. Participation as an expert in national scientific or educational projects:

1.1. Project "National ECVET Advisors" at the HRDC from 2012 to the present as one of the twelve national ECVET experts for Bulgaria;

2. Participation in international scientific or educational projects:

2.1. THERM project under the EU Leonardo da Vinci Program with budget of 401,189 Euros with a leading partner SWU "Neofit Rilski". The project is aimed at creating an entirely new profession for vocational education and training in tourism, called "thermal procedures executive (thermal agent)" in Bulgaria, France and Romania;

2.2. Project "CROSS-INNO-CUT", co-financed by the European Program for Territorial Cooperation "Greece - Bulgaria 2007 - 2013" with the participation of SWU "Neofit Rilski" as a partner organization. The project was aimed at innovative reduction of company costs on both sides of the Bulgarian-Greek border;

2.3. Project “CORECT”, co-financed by the European Program for Territorial Cooperation “Greece - Bulgaria 2007 - 2013” with the participation of SWU “Neofit Rilski” was a partner organization. The project was aimed at preserving the common religious and cultural heritage and the opportunities for pilgrimage tourism between Greece and Bulgaria;

2.4. Project ROWER, funded by the 7th EU Research Framework Program with the participation of SWU “Neofit Rilski” as a partner organization. The project was aimed at creating a renewable online depot of knowledge about the economics of health and safety at work;

3. Participation as a leader of international educational projects:

3.1. EU THERM2 project under the EU Leonardo da Vinci Program, funded by the Portuguese National Agency Leonardo da Vinci as a transfer of innovation from Bulgaria to Portugal and Turkey. with the participation of SWU “Neofit Rilski” as a partner organization. The project is aimed at the transfer of the created innovation, the created new profession for professional training and educated “Thermal Procedures Contractor” in Portugal and Turkey.

3.2. LMPT project, co-financed by the EU Erasmus + Program, Key Activity 2, Capacity Development in Higher Education. The project is directly funded by the Education, Audio-visual and Culture Executive Agency of the European Union with budget of 999,500 Euros. The leading partner in the project is SWU “Neofit Rilski”. The project aims to create new bachelor's and master's programs in sustainable tourism and sustainable tourism management in China, Vietnam and Kyrgyzstan.

3.3. Project LMPI, co-financed by the EU Program Erasmus +, Key Activity 2, Capacity Development in Higher Education. The project is directly funded by the Education, Audio-visual and Culture Executive Agency of the European Union and is with budget of 999,500 Euros. SWU “Neofit Rilski” is a partner organization of the Project which is aimed at creating new bachelor's and master's programs in information security and its management in Kazakhstan, Vietnam and Moldova.

3.4. Project "LOFT", co-financed by the European Program for Territorial Cooperation “Greece - Bulgaria 2007 - 2013” with the participation of SWU “Neofit Rilski” as a partner organization. The project is aimed at developing local products and local fairs and festivals in the cross-border region of Greece and Bulgaria as a basis for the development of cultural tourism.

3.5. Project AGRI-ABILITY, co-financed by the European Territorial Cooperation Program “Greece - Bulgaria 2014 - 2020” (“INTEREG Vc” Program). SWU “Neofit Rilski” is a partner organization of the Project which is aimed at developing social entrepreneurship in the field of agriculture and rural tourism in the cross-border region of Greece and Bulgaria.

3.6. Project Tourism-e, co-financed by the European Program for Territorial Cooperation “Greece - Bulgaria 2014 - 2020” (“INTEREG Vc” Program) with a leading partner Ministry of Tourism of the Republic of Bulgaria and the participation of the Ministry of Tourism of the Hellenic Republic. SWU “Neofit Rilski” is a partner organization of the

project which is aimed at summarizing the results of all projects implemented so far under the EPTGS “Greece - Bulgaria” in the field of cultural tourism.

From the submitted documents (assignment orders) and the information available in the unified EU database, it is clear that Assoc. Prof. Preslav Dimitrov, PhD has an **enviable international project experience** and ability to **win, implement, manage and report** on international research and educational projects.

6. Scientific guidance of successfully defended doctoral students

In the period 2010 - 2020 Assoc. Prof. Preslav Dimitrov, PhD was the scientific supervisor of seven doctoral students, who in this period defended dissertations on the following topics:

1. **PhD student Georgius Pernaris:** Dissertation on “Increasing the competitiveness of island tourism in Greece”;
2. **PhD student Ruska Krasteva:** Dissertation on “Interregional features of rural tourism”;
3. **PhD student Dimitria Uzunova:** Dissertation on “Influence of culture in tourism”;
4. **PhD student Sofia Mirchova:** Dissertation on “Forecasting for the needs of infrastructure policy in tourism”;
5. **PhD student Dilyana Daleva:** Dissertation on “Modelling the effectiveness of tourist advertising in sports tourism”;
6. **PhD student Milena Stoyanova:** Dissertation on “Building a recognizable image of SPA and wellness destination Bulgaria on the Western European emitting tourist markets”;
7. **PhD student Olga Kostadinova Kostadinova:** Dissertation on “Building an effective communication policy of religious tourism”.

8. Teaching activity

The candidate gives lectures to students majoring in “Tourism”, professional field 3.9 “Tourism” at the South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad in the Bachelor's degree and Master's degree. He is a guest lecturer in the master's program in cultural tourism at the Educational Technological Institute “Central Macedonia”, Serres, Greece, currently part of the International Hellenistic University, Greece, where he lectures in English.

Preslav Dimitrov's lecture courses are in the subjects “Conjuncture in the tourism industry”, “Conjuncture in international markets”, “Tourist fairs and tourism exhibitions”, “Innovation in tourism”, “Management of intangible assets in tourism”; “Trends in the development of the tourism industry” and others.

From the reports on the study load of the candidate for the last two academic years it can be seen that the same in the South-West University “Neofit Rilski” is over 460 working hours, respectively with Graduates and Undergraduates.

The candidate annually reads lectures in Russian and English in Kyrgyzstan at the request of the Kyrgyz National Erasmus + Office in front of professors and PhD students, as well as

to students at the Kyrgyz University of Economics named after Musa Ruskilbekov, Bishkek; ADAM University, Bishkek and Isikul State University named after K. Tinistanov, Karakol, Kyrgyzstan.

The candidate's teaching activity can be characterized with application of interactive learning tools and in particular e-learning tools and technologies, subject to the concept of open and distance learning "FOAD" (Formation Ouverte et A la Distance). Under his personal guidance and instructions, learning platforms and interactive cyberspace for distance learning have been developed at the following foreign universities: Kyrgyz University of Economics named after Musa Ruskilbekov, Bishkek; ADAM University, Bishkek, Isikul State University named after K. Tinistanov, Karakol, Kyrgyzstan, Vietnam National Agricultural University, Hue University - University of Economics, Hue, Vietnam, Sichuan University of Tourism, Sichuan. Chengdu, China; Guangdong University for Foreign Studies, Guangzhou, China and JINAN University, Guangzhou, China.

In the second half of March 2020, within one week, he developed and implemented instructions and guidelines for the transition to full distance e-learning at the Faculty of Economics at SWU "Neofit Rilski" using the training platform for e-content "Blackboard" and the Big Blue Button platform for online lectures and virtual classrooms.

The candidate is fluent in written and spoken English, French and Russian, which in many ways supports not only his project involvement but also his teaching activities at SWU "Neofit Rilski" and abroad in Spain, Greece, Kyrgyzstan, Vietnam and China.

Conclusion

Based on submitted materials **no violations of the competition check procedure have been established**. The requirements of Art. 29 (1), items 1 to 6, art. 29b (1), (2) and (3) of LDASRB, art. 60 (1) and (3), as well as Annex Art. 1a (1) of RRILDASRB for the Minimum national to the scientific, teaching and / or artistic or sports activity of the candidates for holding the academic position "professor" in professional field 3.9 "Tourism".

Based on the acquaintance with the documents of the candidate in the competition and evaluation of the publications and documentary evidence submitted by him, the following conclusions can be made:

1. Holds an **educational and scientific degree "Doctor"**.
2. He has held the **academic position of "Associate Professor"** at SWU "Neofit Rilski" for over 4 years.
3. He has published **original monographs**, original articles and reports in specialized scientific publications in the field of tourism, which do not repeat the ones presented for obtaining the educational and scientific degree "Doctor" and holding the academic position "Associate Professor".
4. **Exceeds almost three times the minimum national requirements** under Art. 2b, para. 2 and 3, respectively the requirements under Art. 2.b, para. 5 of LDASRB. The candidate declares a total of 1599.99 points with a required minimum of 500 points with performance on the indicators of all groups.

5. For the period 2010 - 2020 Assoc. Prof. Preslav Mihailov Dimitrov, PhD has participated as an expert in **one** national educational project, in **three** international educational projects and **one international research project**. As a manager, the candidate has been and is responsible for the implementation of **six** international educational projects.
6. He was the **scientific supervisor of seven doctoral students who successfully defended their dissertation** and were awarded the educational and scientific degree of Doctor in PF 3.9 "Tourism".
7. A sufficient volume, unrelated to the first habilitation, scientific production, including 41 papers, was presented and accepted for evaluation, incl. 1 monograph, 6 individual chapters in monographs; 7 articles in peer-reviewed and indexed journals in the world databases "Web of Science" and "Scopus"; 25 articles published in non-peer-reviewed peer-reviewed journals and 2 university textbooks with a total volume of 1089 pages.
8. Published **7 articles in English**, published in peer-reviewed and indexed journals and reflected in the global databases "**Web of Science**" and "**Scopus**".
9. **24 of the 32 articles** and reports have been published abroad in English,
10. In the **Web of Science** database, the applicant was **cited 10 times**. There are six citations of the candidate's publications in monographs and collective volumes with scientific review. And the citations in non-peer-reviewed peer-reviewed journals are thirty-four. Due to the predominant number of publications of Assoc. Prof. Preslav Dimitrov, PhD in English, respectively, the citations are mainly in foreign editions in English - 47 in number.
11. In their entirety, the peer-reviewed publications contain significant scientifically applicable results and theoretical summaries and solutions to the problems in the field of the conjuncture in the tourism industry and the exponential forecasting of the tourist markets, which correspond to modern achievements and represent a significant scientific contribution to science.

My overall assessment of the criteria and indicators for the educational research activity shows that Assoc. Prof. Preslav Mihailov Dimitrov, PhD meets the requirements of Art. 2b, para. 2 and 3, Art. 2.b, para. 5, Art. 29 (1), items 1 to 6, art. 29b (1), (2) and (3) of LDASRB, as well as art. 60 (1) and (3) respectively the Annex to Art. 1a (1) of RRILDASRB for holding the academic position of "professor" in the professional field 3.9 Tourism (Conjuncture of the tourism industry (Forecasting of the tourist markets by exponential smoothing)).

Sofia, 08.08.2020

Reviewer:

(Prof. Dr. Manol Ribov)